

Pedro Corsino (Agosto de 2009)

PARTE I

Monforte, amigas e amigos, xente de aquí e de alá, xente de ningún lugar, a todos os que vos achegades hoxe a esta cidade para celebrar as festas patronais na honra da Nosa Señora de Montserrat, benvidos.

Escribir un pregón pode parecer sinxelo e carente de maior relevancia, pero para min foi difícil xa que tiven que condensar os meus sentimentos sobre Monforte e o que iso significa na miña vida, e facelos compaxinar coa función dun pregón, que non é outra que a de chamar e incitar á ledicia, á entrega e á maxia da festa.

Ao fin, o desafío foi tremendamente suxestivo, porque reclamar o sorriso cando este xa non está, invocar o baile cando a vida xa non nos marca o ritmo non é sinxelo. Dende aquí tentarei lembraros que a vida esta aí para saírllle ao encontro, que hai un milleiro de motivos para entregarse a ela e deixar que estes días nos abraien gozando dos mellores momentos. Que o desafío non debería ser outro que gozar e cometer a loucura de deixármonos seducir pola música, polo

baile, polos encontros, polos reencontros... Motivos, motivos hai milleiros para festexar.

Estes días hai que saír ás súas rúas, para convertelas nun espazo de relacións sociais. Monforte esta aquí disposta a acubillar a todos porque a súa vocación é esa, a que a configurou como a cidade que é hoxe en día, lugar feito de aluvión, de tempos e feitos agregados; e, ao igual que o Cabe vai deixando nas súas beiras restos doutras terras, Monforte vai acollendo a quen por ela pasa.

PARTE II

O tempo actual é a suma de todos os tempos pasados, do que fomos e do que non fomos, e é que cada rúa, cada edificio, cada pequena cousa garda o recordo da súa historia.

Monforte é produto do tempo, da historia e de quen a habitou en tempos diferentes, pero ela tamén é xeradora de historia. Gústame escudriñar nas súas orixes, mestura de verdade e de ficción, de historia e de lenda, que a fan aínda máis bela e misteriosa.

En Monforte, como en poucos lugares, sintese, sinto a presenza da Historia dunha forma case física, máxica, que se me impón e condiciona.

Asentada no val, cidade sempre habitada, castrexa, cidade ou asentamento romano, mítico Castro Dactonio, sueva e medieval co vello burgo, o mosteiro dos bieitos, o pazo e a torre nas alturas, as rúas de artesáns arredor, o barrio xudeu e os arrabaldes. Cidade que se asenta e se estende no XVI coa arte do Renacemento; cidade de estudo, de coñecemento; cidade que pasou da formación nos clásicos ao desenvolvemento e fundación do Seminario de Estudos, xerme da Universidade en Galicia; cidade de artesáns e obreiros, cidade aberta aos camiños e aos catro ventos..

Aquí nesta terra están a meirande parte dos meus afectos, a gran familia, as amigas e os amigos que me van acompañando neste percorrido, aquí descansan moitos dos meus soños, e recompóñense os anacos de outros rotos.

PARTE III

Monforte é cidade vella, cansada e vencida, asoballada e subordinada. Vive desde mediados do século pasado cun certo aire de depresión colectiva, cun sentimento similar ao do poema rosaliano:

*Este vaise e aquel vaise,
e todos, todos se van*

Fixeron dúas estradas de acceso a Galicia, dúas estradas de difícil construción entre altos montes e nevadas permanentes no inverno, cando todo o mundo acepta que a única entrada natural a Galicia vai ou debería ir pola beira do río. Monforte perdeu o cuartel militar, levaron os frigoríficos da Frigsa, mudaron o Depósito a Ourense e trasladaron os talleres da Renfe a León ou foron para Vilagarcía. E todo iso sen razóns técnicas. Ningún deses sitios tiña mellores condicións xeográficas, de entorno e de accesibilidade que Monforte. ¡Canta ruindade, canta ignorancia, canto caciquismo para poder levar a cabo todo ese desmantelamento da cidade!

O peor foi que, parafraseando unha frase do filme Sen perdón, «cando roubas a alguén, non só lle quitas todo o que ten senón tamén todo o que podería chegar a ter».

A saída é a recuperación do corpo e, sobre todo, a alma de Monforte.

Hoxe volvemos a ter motivos para a esperanza. Os tempos de silencio xa pasaron e o prezo que pagamos foi ben alto. Hoxe quero pedir unidade a todos os partidos, a todas as asociacións, a todos os veciños, presentes e ausentes, cada un no lugar que ocupe, para que Monforte nunca mais deixe pasar unha oportunidade de que lle devolvan o que é seu, o que pola Historia lle pertence.

As estradas e as vías do tren non poden ter cor política e poden darlle ese carácter de nó de comunicacións que nunca, salvo pola insidia, debeu perder.

Despois xa poden vir áreas de distribución, novas empresas e industrias.

Unha vez conseguido o diálogo co río, haberá que relacionar con sutileza esas dúas realidades urbanas que deambulan entre o vello burgo, disposto o longo de

estreitas rúas que van tomando un respiro nas prazas do baixo do monte, fortemente ferido pola desidia de anos, co Monforte do val, mais moderno, banal e indiferente esfumando o límite que enfronta a severidade pétrea do núcleo histórico e a vacilación e imperfección da cidade. Hai que darlle o tempo de pensar para non cometer erros que hoxe cargamos como lastre. Trátase mais de crear espazos de convivencia colectiva que de xeometrías.

Pero sobre todo hai que recuperar a alma. Recuperar a alma de Monforte.

Recuperar o Monforte sensible que se botou a rúa a principios de século para impedir á saída dun cadro, da Adoración dos Reis de Van der Goes, o coñecido agora en Alemaña, na Gemäldegalerie de Berlín como Altar de Monforte.

Recuperar o Monforte espiritual que se prostra ao pé do Cristo magnífico de mármore de Valerio Cioli

Recuperar o Monforte vinculado coa terra das Irmandades da Fala.

Recuperar o Monforte altruista das monxas do asilo que acollen as nosas liñas tortas, os "renglons torcidos", permitíndonos manter o sorriso da sociedade do

benestar.

Recuperar o Monforte con fame de futuro que se botou a rúa nos anos vinte para reclamar un aeródromo.

Recuperar o Monforte culto do Seminario de Estudos, xerme da Universidade.

Recuperar a educación, a forma máis revolucionaria de mudar as estruturas sociais inxustas, facer máis accesible a entrada na sociedade do coñecemento e estimular os nosos mozos na ética do esforzo e do traballo. Di Benxamin Franklin: «A educación é o investimento que produce mellores intereses». Pois ben, deses intereses é dos que eu espero a recuperación de Monforte.

PARTE IV

Ninguén mellor que eu podería dar testemuño de ata que punto condiciona e por tanto limita unha infancia declaradamente feliz. Peor: acompañada frecuentemente da conciencia angustiada de que iso era a felicidade, ou polo menos así o recordo. E por outra parte creo de forma absoluta como Rilke que «a verdadeira patria do home é a infancia».

Eu nacín e vivín nun mundo de transición: na Florida. Transición entre a tradición e a modernidade, entre o urbano e o rural, o progreso industrial e o agro, o tractor e o legón. Daquela no barrio facíase a malla, tiñamos a vaca debaixo da casa, o colchoeiro refacía, enchía, cosía os colchóns e o leite traíano as leiteiras no burro e sen pasteurizar. Un mundo para nós tan afastado que, cando íamos á rúa do Cardeal ao cine, dicíamos: «vamos ao pobo».

A Florida era e é un barrio caracterizado por ser encrucillada de camiños, lugar de tránsito, no que ían acabar oito rúas e sobre todo dúas vías, cara a Ourense e cara a Castela, que lle daban a todo un aire fuxidío, de présa, de ausencia, de que había outros mundos ben diferentes mais aló do último asubío do tren.

O paso a nivel como vértice, como límite e fronteira, era un meeting point, un lugar de encontro. A xente, e sobre todo os pequenos, saían da casa e sabían que o lugar de reunión prefixado dende había décadas era o paso a nivel e o anfitrión, o gardabarreiras. A conversación mantiñase aberta e lúcida as 24 horas do día, verán e inverno. As relacións eran horizontais, non xerárquicas; nenos e vellos

sostiñan con igual vehemencia os seus puntos de vista. Alí, nesa escola universal e peripatética (había que andar e cerrar de vez en cando as cancelas), aprendín as cuestións básicas da filosofía: a morte, a vellez, o sexo, a violencia, con moita ignorancia pero con moitos, moitos risos.

Non era un barrio ilustrado, ningún falaba de libros ou algo que parecese cultura. Pero a xente era capaz de adaptarse ás novas realidades mantendo as usanzas tradicionais, sabía o que era xusto e o que non, e sobre todo o que estaba ben feito e o que non. Preferíase a xustiza ás leis.

Non vos teño que explicar que aquel era un mundo pretecnolóxico; xogábase na rúa, de sol a noite pecha. Os xogos variaban de tempada en tempada: agora toca xogar ás bolas, agora ao guá, deixando todo socavado como un campo de toupeiras, agora ao peón, algunha vez explicábase a billarda e agora o cravo. Unha especie de lei do mercado rixida e inflexible como as estacións do ano. E sempre, sempre, cunha presenza constante, o fútbol. Dúas pedras a cada lado e, para darlle co pé, calquera cousa que fose redonda.

Pero as festas patronais si que eran as miñas festas. Toda a ilusión, táctica e

estratexias postas ao servizo dun bo baile concentrábanse naqueles días. Xa uns días antes, unha lectura atenta e profunda do programa de festas, que traía sempre meu pai. Cantas ilusións e cántas frustracións. O martes, loita libre; o mércores, corrida de touros; o xoves, boxeo. Aquela parte, para nós excitante: ¿será verdade? Case nunca se chegaba a cumprir. ¡Pero que fantasías tiñan aqueles da comisión!

As festas, e non era pouco, eran luces de cor, orquestras (nunca moi boas), charangas, cabezudos e algunha banda, a sempre constante banda de Sober, cantos e bailes folclóricos, algúns deportes (neste eido podía haber sorpresas) e moita xente. Para min, a xente na rúa nas festas de Monforte sempre foi a medida da multitude.

As festas nunca tiveron sinais de identidade específicos. Tentamos coas carrozas, coas misses, cos mais enxebres carros, probamos con pancetadas e por probar hasta coa pesca de ciprinidos, ¡qué xa é probar! Co transcurso dos anos quedamos só cos foguetes e, sobre todo, (¡podo dicilo, Sr Alcalde?) cos fogos do río.

Di Manuel María:

*Polas festas patronais
perdereime entre o xentío
¡verei as fenomenais*

Sesiós de fogos no río!

Agora, o que me queda de propio son os encontros e os reencontros, as caras xa coñecidas e as sempre novas por descubrir no decorrer da vida.

¿Onde vou cando marcho? A calquera parte, ao indeterminado, á vasta terra que se chama «lonxe da casa». Pero cando volvo, sei que teño una meta precisa e clara, nidia como a diana que se alza no fondo do campo de tiro, inconfundible: ¡a casa, a casa! A fin de contas, iso debe significar que nunca consigo afastarme de todo, por lonxe que vaia. Como tantas veces, podo expresar a miña disposición con palabras de Montaigne: «viáxase cara o que sexa, ao capricho, volvese ao imprescindible».

¿Viaxeiro, non?. Non, só regresador.

«Se Ulises ten unha Ítaca e volve eternamente a ela, ¿por que eu non hei ter Monforte e volver sempre que queira?»

PARTE V

Agora, e como remate, quérovos contar unha anécdota: hai un tempo, estando no quirófano agardando que chegara o seguinte paciente, vexo vir un vulto embozado e cos ollos pechados. Era un rapaz aínda novo que, ao oír a miña voz de saúdo, abriu os ollos, fitoume e díxome: «Sentidiño, doutor, sentidiño».

Ben, pois con sentidiño prescribo a correspondente receita:

Dp./ Leducia + tolerancia + respecto mutuo +. Aceptación e integración do diferente, do illado. Mestúrense a partes iguais.

Excipiente: viño da Ribeira Sacra, viño humano, feito á medida da sede do home, en cantidade suficiente, para que non se altere o efecto dos distintos compoñentes.

E con sentidiño tómese en dose axeitada, tres veces ao día e que nos faga efecto permanente e duradeiro.

Dito isto, Monforte, estamos aquí para festexarte. Así que vos convido a todos a brindar por ela e pola súa xente, coa ledicia de estar a festexar tamén a vida.

PEDRO CORSINO